

Şişede Bulunan Not

Qui n'a plus qu'un moment a vivre N'a plus rien à
dissimuler - QUINAULT-ATYS.¹

Vatanım ve ailem hakkında söyleyecek pek bir şeyim yok. Kötü davranışlar ve uzun yıllar, beni birinden uzaklaştırdı, diğerineyse yabancılaştırdı. Bana miras kalan servet iyi bir eğitim almama sağladı ve düşünmeye yatkın zihnim sayesinde gençliğimde yaptığım sıkı çalışmaların birikimini yöntemsel bir temele oturtmayı başardım. -Bana en çok Alman törecilerinin eserleri haz verdi; onların o zarif deliliğine sakıncalı bir hayranlık duyduğumdan değil, katı düşünce alışkanlıklarım sayesinde onların hatalarını rahatlıkla saptayabildiğim için. Mizacımanın kuruluşu yüzünden çok eleştiriye uğradım; hayal gücümün noksanlığı bana bir suçmuş gibi yansıtıldı; ve fikirlerimin ppyrhonist doğası bana sürekli kötü bir ün getirdi. Aslında fiziksel felsefeden aldığım yoğun haz bu çağın çok sık rastlanan bir hatasına düşmeme yol açtı -olayları bu bilimin ilkelelerine, en dolaylı yollardan bile olsa, bağlama alışkanlığından bahsediyorum. Bütüne bakıldığında, kimse batıl inançların ignes *fatuisi'* tarafından gerçeğin sınırları keskin bölgesinden uzaklaştırılmaya benim kadar az yatkın olamaz. Bunları baştan söylemeyi uygun buldum ki, anlatmam gereken inanılmaz öykü hayal gücünün ölü bir mektup ve bir hiçlikten ibaret olduğu bir zihnin kesin deyişi yerine çok kaba bir hayal gücünün hezeyanları olarak algılanmasın.

Yurtdışında yıllarca yolculuk ettikten sonra 18- yılında zengin ve yoğun nüfuslu Cava Adası'ndaki Batavia limanından Sunda Takımadalarına doğru yola çıktım. Tam anlamıyla bir yolcuydum -bir şeytan gibi peşimi bırakmayan sınırlı bir huzursuzluktan başka bir yolculuk sebebim yoktu.

Gemimiz dört yüz tonluk, tahtadan bakırla tutturulmuş ve Bombay'da, Hint

meşesiyle inşa edilmiş güzel bir gemiydi. Lachadive Adaları'ndan yüklenen hidrofilyk pamuk ve yağ taşıyordu. Gemide bunların yanı sıra Hindistancevizi lifi, hurma suyundan yapılmış şeker, kaymaksız sığır sütü, Hindistancevizi ve birkaç sandık da haşhaş vardı. Yükleme işi beceriksizce yapılmıştı ve gemiden sürekli tangirtular geliyordu.

Çok hafif bir rüzgarla yola çıktık ve Cava'nın doğu kıyısında günlerce bekledik. Rotamızın monotonluğunu hafifleten tek olay gittiğimiz takımadalardan küçük parçalar görmektir.

Bir akşam, kış vardavelasına yaslanmış bakarken, kuzeybatıdaki çok tuhaf, tek bir bulutu fark ettim. Hem rengi yüzünden, hem de Batavia'dan ayrıldığımızdan beri görülen ilk bulut olduğu için ilgi çekiciydi. Onu dikkatle günbatımına dek izledim. Bu vakitte bir anda doğu ve batıya yayıldı, ufku ince bir buhar tabakası halinde kapladı ve alçak bir kumsalın uzun şeridi gibi görünmeye başladı. Az sonra bulanık kırmızı bir renkle doğan ay ve denizin tuhaf görüntüsü de dikkatimi çekti. Deniz hızla değişiyordu ve su her zamankinden saydamdı. Denizin dibini açık seçik görebilmeme karşın, iskandili çektiğimde derinliğin on beş kulaç olduğunu gördüm. Hava şimdi dayanılmayacak kadar ısınmıştı ve ısıtılan demirden çıkanlara benzeyen sarmal dumanlarla yüklüydü. Gece çıktıkça rüzgar dindi ve ortalığı hayal edilemeyecek kadar yoğun bir dinginlik kapladı. Pupada yanan mumun alevi hiç titremiyordu ve başla işaret parmaklar arasında tutulan bir saç teli en küçük bir hareket belirtisi sergilemiyordu. Kaptan, herhangi bir tehlike belirtisi görmediğinden ve kıyıya doğru sürüklenmekte olduğumuz için, yelkenlerin indirilmesini ve çapanın atılmasını emretti. Nöbetçi konulmadı ve esas olarak Malayalılardan oluşan tayfa güverteye uzandı. Aşağı inerken içimde kötü bir his vardı. Aslında bütün belirtiler beni bir saniyelinin⁵ gelişinden endişelenmeye yöneltiyordu. Kaptana korkularımın bahsettim; ama söylediklerimi dikkate almadı ve yanıt vermeye tenezzül etmeden yanımdan ayrıldı. Ancak huzursuzluğum uyumama engel oldu ve gece yarısı civarında güverteye çıktım. -Ayağımı merdivenin en üst basamağına koyarken hızla dönen bir değirmen çarkınıkini andıran yüksek bir uğultuyla irkildim ve bunun ne anlama geldiğini kavrayamadan geminin her tarafının sarsılmaya başladığını fark ettim. Bir an sonra dev, köpüklü bir dalga bizi alabora etti, baştan kışa doğru hızla ilerleyerek bütün güverteleri pruvadan pupaya yıkadı.

O patlamanın aşırı şiddeti geminin kurtulmasını sağladı, iyice suyla dolmuş

olmasına karşın, direkleri yıkılıp yan tarafına düşmüş olduğundan, bir dakika sonra denizden ağır ağır kalktı ve fırtınanın yoğun baskısı altında bir süre yalpaladıktan sonra nihayet doğruldu.

Beni ölmekten hangi mucizenin kurtardığını bilmek olanaksız. Suyun şokuyla sersemledikten sonra, kendime geldiğimde kış direğiyle dümenin arasına sıkışmış olduğumu fark ettim. Büyük bir çaba harcayarak ayağa kalktım ve gözüm kararmış bir halde etrafa bakınca önce büyük dalgaların arasında olduğumuzu düşündüm. Bizi yutmuş olan dağ gibi ve köptüklü okyanusun girdabı hayal edilemeyecek kadar müthişti. Bir süre sonra, tam limandan ayrılırken gemiye binmiş olan yaşlı bir İsveçli'nin sesini işittim. Ona tüm gücümle seslendim ve en sonunda sendeleyerek kış tarafına geldi. Az sonra bizden başka kurtulan olmadığını fark ettik. Güvertede bulunan bizim dışımızdaki herkes denize düşmüştü. Kaptan ve yardımcıları uykularında ölmüş olmalıydı, çünkü kamaralar suyla dolmuştu. Yardım almadan geminin güvenliğine ilişkin pek az şey yapabiliirdik ve çabalarımız ilk başlarda anlık batma korkularının yol açtığı donup kalmalarla kesintiye uğradı. Palamarımız kasırganın ilk soluğuyla paket ipi gibi kopmuştu tabii, yoksa hemen ters dönerdik. Denizin önünde korkutucu bir hızla gidiyorduk ve gemideki birçok yarıktan içeri sular akıyordu. Geminin kışının iskeleti epey çatlamıştı ve her açıdan büyük darbeler almıştı; ama pompaların tıkanmamış ve safraların fazla yer değiştirmemiş olduğunu görünce büyük bir sevince kapıldık. Fırtınanın ilk şiddeti azalmıştı ve rüzgardan fazla bir tehlike beklemiyorduk; ama yılgınlık içinde tamamen durmasını ümit ediyorduk. Denizin birazdan devasa bir şekilde kabarcacağından, geminin şu haliyle buna dayanamayacağından, kaçınılmaz olarak öleceğimize emindik. Ama bu oldukça yerinde kaygı kısa zamanda gerçeğe dönüşmeyecekmiş gibi görünüyordu. Hantal gemi beş gün beş gece boyunca -bu süre içinde tek yiyeceğimiz baş kasarasından büyük güçlüklerle temin ettiğimiz az bir miktardaki hurma şekeri-, o samyelinin ilk şiddetiyle boy ölçüşemese de o zamana dek gördüğüm fırtınaların en şiddetlisini teşkil eden hızlı, peş peşe esen rüzgarların önünde hesaplamalara meydan okuyan bir hızla uçtu. İlk dört gün boyunca rotamız, küçük değişikliklerle, G.D. ve G. yönündeydi; Yeni Hollanda'nın⁶ kıyı şeridi boyunca ilerlemiş olmalıyız. - Beşinci gün hava iyice soğudu, rüzgarın daha kuzeyden esmeye başlamış olmasına karşın. - Güneş hastalıklı, san bir parıltıyla doğuyor ve ağır ağır ufkun birkaç derece üstüne çıkıyordu - net bir ışık yaymadan. - Görünürde bulut yoktu, ama şid-

detini giderek artıran rüzgar kesik kesik ve düzensiz aralıklarla esiyordu. Tahminimize göre öğle vakti yine güneş dikkatimizi çekti. Adına yaraşır bir ışık saçmıyordu. Donuk ve kurşuni parıltısının yansıması yoktu, sanki tüm ışınları kutuplanmışçasına. Kabarmış denizde batmadan önce ortasındaki ateş birden söndü, sanki açıklanamayacak bir güç tarafından aceleyle söndürülmüşçe-sine. Dipsiz okyanusa gömülürken söntük, gümüşü bir halkadan ibaretti.

Altıncı günün gelmesini boşuna bekledik - o gün benim için hâlâ gelmiş değil - İsveçli için de hiç gelmedi. O vakitten sonra zifiri karanlığa gömüldük, öyle ki geminin yirmi adım ötesini göremiyorduk. Sonsuz gece bizi kuşatmayı sürdürdü, denizin tropikal kuşakta alışkın olduğumuz fosforlu parıltısının da faydası dokunmuyordu. Fırtınanın şiddetinin azalmamış olmasına karşın, daha önceki köpüklerden eser kalmadığını da fark ettik. Etrafımız dehşetle, yoğun bir loşlukla ve kara, terletici, mat bir çöller çevriliydi. -Yaşlı İsveçli'nin ruhuna yavaşça batıl bir korku sızdı, benim ruhumaysa sessiz bir hayret duygusu hakimdi. Gemiyle ilgilenmeyi, bunun faydasız olmasının ötesinde zararlı olduğunu düşünerek, bıraktık ve kendimizi olabildiğince sıkı şekilde mizana direğine bağlayıp, o okyanus dünyasına acı acı bakmaya başladık. Zamanın geçişini hesaplamamızın yolu yoktu, bulunduğumuz yer hakkında tahmin de yürütemiyorduk. Ama hiçbir denizcinin gitmediği kadar güneyde bulunduğumuzun da farkındaydık ve karşımıza genelde rastlanılan buzdan engeller çıkmadığı için hayretler içindeydik. Bu arada, her an son anımız olma tehdidini savuruyordu -her devasa dalga bizi yutmak için acele ediyordu. Denizin böyle-sine kabarmışçasını hayal bile etmemiştim ve sular altında kalmamız bir mucizeydi. Arkadaşım yükümüzün hafifliğinden bahsetti ve bana gemimizin mükemmel niteliklerini anımsattı. Ama umudun bile ne kadar umutsuzca olduğunu hissetmemek elde değildi ve, simsiyah azametli geminin kat ettiği her kilometreyle birlikte denizin kabarmış büsbütün korkutucu oldukça, kendimi, gelişini hiçbir şeyin bir saatten fazla geciktiremeyeceğine inandığım ölüme karamsarlık içinde hazırlamaya başladım. Bazen albatrosların çıkamayacağı yüksekliklerde havasız kalıyorduk -bazense havanın durgunlaştığı ve deniz canavarlarının uykularını hiçbir sesin bozmadığı sulu bir cehennemin içine iniş hızımız başımızı döndürüyordu.

Bu uçurumlardan birinin dibindeyken arkadaşımın attığı kısa, korkulu bir çığlık gecenin içinde yankılandı. "Bak! Bak!" diye haykırdı kulaklarımın dibinde, "Ulu Tanrım! Bak! Bak!" O konuşurken, içinde bulunduğumuz engin kan-

yonun kenarlarından akan ve güvertemizi kesintili olarak aydınlatan donuk, kurşuni-kırmızı bir ışığın farkına vardım. Gözlerimi yukarı kaldırıncaya gördüğüm sahne kanımı dondurdu. Tam tepemizde, korkunç bir yükseklikte ve dik uçurumun tam kenarında, belki dört bin tonluk dev bir gemi duruyordu.⁷ Yüksekliğinin belki yüz katı bir dalganın zirvesinde durmasına karşın, görünüşteki boyutu yine de var olan herhangi Doğu Hint gemisininkini aşırıyordu. Dev gövdesinin rengi koyu, kirli bir siyahtı. Üstünde gemilerde genelde rastlanan oymalardan yoktu. Açık lombarlarından tek bir piriñ top dizisi çıkıyordu ve bunların cilalı yüzeylerinden sarkan sayısız savaş fenerinin alevi armasının etrafında bir ileriye bir geriye sallanıyordu. Ama özellikle dehşete ve hayrete kapılmamıza sebep olan şey, geminin o doğüstü denizin ve o kontrolsüz kasırganın ortasında yelken açmış olmasıydı. Onu ilk fark ettiğimizde yalnızca loş, derin ve korkunç kanyonun kenarında inip kalkan pruvası görünüyordu. Yoğun bir dehşet anından sonra baş döndürücü zirvenin tepesinde durakladı, sanki kendi yüceliği üstüne düşüncelere dalmışçasına, sonra da sallanıp yalpalamaya başladı ve -düştü.

O anda ruhumu nasıl bir soğukkanlılığın birdenbire ele geçirdiğini bilmiyorum. Olabildiğince uzağa sendeleyerek gittikten sonra, yaklaşan felaketi korkusuzca bekledim. Sonunda çabalamaktan vazgeçmiş olan gemimizin burnu batıyordu. Üstüne düşen kitlenin şoku, bunun sonucunda geminin sualtında olan kısmına indi ve ben kaçınılmaz olarak, karşı konulmaz bir güçle yukarı, o yabancı geminin armasına fırladım.

Ben düşerken gemi yan yatıp doğruldu; ve tayfalar tarafından fark edilmemi de bunun yarattığı kargaşaya bağlıyorum. Fazla zorlanmadan, yarı açık olan ana ambar ağzına vardım ve kısa sürede geminin içinde saklanma fırsatını buldum. Niye bunu yaptığımı ben de bilmiyorum. Belki de gizlenmemin temel sebebi gemideki denizcileri görünce hissettiğim tarifsiz, korkuyla karışık bir şaşkınlık duygusuydu. Kendimi üstünkörü bir bakışın sonucunda belirsizce yenilikleri, şüpheleri ve endişeleri böylesine çok açıdan uyandıran bir insan ırkına teslim etmek istemiyordum. Bu yüzden geminin içinde gizlenecek bir yer aramayı uygun buldum. Bunu yük sandıklarının bir kısmının yerini geminin dev kalasları arasında kendime uygun bir saklanma yeri açacak kadar değiştirecek yaptım.

İşimi yeni bitirmiştim ki, ambardaki ayak sesleri saklanmamı gerektirdi. Bir adam saklanma yerimin yanından zayıf, kararsız adımlarla geçti. Yüzünü göre-

miyordum, ama genel görüntüsünü inceleme fırsatı buldum. Oldukça yaşlı ve hasta olduğu belliydi. Yılların ağırlığı dizlerini büküyor ve tüm bedenini titre-tiyordu. Kendi kendine, anlamadığım bir dilde, alçak bir sesle, kesik kesik mırıldanıyordu. Tuhaf aletlerden ve çürümüş deniz haritalarından oluşan bir yığın üstüne oturdu. Tavırları ikinci çocukluğun huysuzluğunun ve bir Tanrı'nın ağırbaşlı vakarının tuhaf bir karışımıydı. Sonunda güverteye çıktı ve onu bir daha görmedim.

Tarifsiz bir duygu ruhumu ele geçirdi -analize geçit vermeyen, geçmişin derslerinin karşısında yetersiz kaldığı ve geleceğin de bana anahtarını sunmayacağından korktuğum bir his. Benimki gibi bir zihin için bu sonucusu kötü bir düşünce. Düşüncelerimin doğasına ilişkin olarak asla —biliyorum asla— tatmin olmayacağım. Yine de bu düşüncelerin belirsiz olması şartıtcı değil, çünkü yepyeni kaynaklardan doğuyorlar. Ruhuma yeni bir duyum -yeni bir varlık ekleniyor.

Bu korkunç geminin güvertesinde yürümeyeli epey zaman oldu ve sanırım kaderimin ışınları bir yerde odaklanmaya başlıyor. Anlaşılmaz insanlar! Seze-medüğim konulara ilişkin derin düşüncelere dalmış olarak yanımdan, beni fark etmeden geçiyorlar. Saklanmam tam bir budalalıktı, çünkü bu insanlar görmüyor. Daha şimdi ikinci kaptanın gözlerinin önünden geçtim -kısa süre önce de kaptanın özel kamarasına girmeye cesaret ettim ve bunları oradan aldıklarımla yazıyorum. Daha öncekileri de bu sayede yazmıştım. Arada sırada bu günceye devam edeceğim. Evet, bunu dünyaya ulaştırmanın bir yolunu bulamayabilirim, ama en azından bu çabayı göstereceğim. En sonunda bu yazdıklarımı bir şişeye koyup denize atacağım.

Bana üzerinde düşüncecek yeni bir konu veren bir olay oldu. Böyle şeyler kontrolsüz talihin işi mi? Güverteye çıkmış ve hiç dikkat çekmeden filikanın dibindeki bir ıskalya ve eski yelken yığınının üstüne atlamıştım. Yazgımın tuhaflığı üstüne düşüncelere dalmışken bir katran fırçasını farkında olmadan, yanımdaki bir fiçinin üstünde özenle katlanmış halde duran bir cunda yelkeninin kenarlarına sürttüm. Cunda yelkeni şimdi geminin üstüne eğilmiş durumdaydı ve fırçanın rasgele dokunuşları KEŞİF sözcüğünün ortaya çıkardı.

Son zamanlarda geminin yapısı üstüne epey gözlemde bulundum, iyi silah-

lanmış olsa da bir savaş gemisi olduğunu sanmıyorum. Arması, yapısı ve genel donanımı bir savaş gemisi olmadığını gösterir nitelikte. Ne olmadığını kolayca anlayabiliyorum - ne olduğunu söylemekse korkarım olanaksız. Nasıl *olduğunu* bilmiyorum ama, o tuhaf modelini ve benzersiz direklerini, devasa boyutunu ve aşırı geniş yelkenlerini, son derece sade pruvasını ve köhne kışını incelerken bazen zihnimde tanıdık şeylerin parıltısı beliriyor ve bu belirsiz anı gölgelerine hep eski tarihlerin ve asırlar öncesinin dile getirilemez anılan eşlik ediyor.

Geminin gövdesine bakıyorum. Bilmediğim bir malzemeden yapılmış. Tahtanın tuhaf bir niteliği bana bu tür işlerde kullanılmaya uygun olmadığını düşündürüyor. Aşırı derecede gözenekli *oluşundan* bahsediyorum, ki bunun bu denizlerde yelken açmanın doğal bir sonucu olarak kurtlar tarafından yenmekle ya da eskimekten gelen çürümüşlükle ilgisi yok. Belki aşırı meraklı birinin gözlemi gibi gelebilir, ama bu tahta, İspanyol meşesinin her özelliğini taşırdı, şayet İspanyol meşesi doğa dışı bir yöntemle şişirilebilmiş olsaydı.

Yukarıdaki cümleyi okurken, her türlü kötü hava şartına maruz kalmış yaşlı bir Hollandalı denizcinin tuhaf bir vecizesini anımsıyorum. "Bu," derdi, söylediklerinin doğruluğundan şüphe edildiğinde, "geminin gövdesini bir denizcinin canlı gövdesi gibi büyüten bir denizin varlığı kadar gerçek."

Bir saat kadar önce cesaretimi toplayıp kendimi tayfadan bir grup adamın önüne attım. Bana hiç ilgi göstermediler ve, tam ortalarında durmama karşın, varlığımın farkında değilmiş gibi göründüler. Ambardaki ilk gördüğüm adam gibi bunlar da yaşlılığın izlerini taşıyordu. Saçları kırdı, güçsüzlükten dizleri titriyordu; dermansızlıktan omuzları çökmüştü; büzüşmüş derileri rüzgarda ürperiyordu; sesleri alçak, titrek ve kesik kesikti; gözleri yılların salgılarıyla parlı diyordu; ve kır saçları fırtınada korkunç bir şekilde dalgalanıyordu. Çevrelerinde, güvertenin her yanına, son derece tuhaf ve artık kullanılmayan matematiksel aletler saçılıydı.

Bir süre önce cunda yelkeninin eğik olduğundan bahsetmiştim. O zamandan beri rüzgarın içinde savrulan gemi, güneye doğru korkunç bir hızla ilerlemeyi sürdürdü. İçindeki her branda parçası direk şapkasından alt cunda yelkeni serenlerine dek katlanmış durumda ve direklerinin tepelerini durmadan bir insanın hayal edebileceği en dehşet verici su cehennemine sokuyor. Güvertede ayakta durmanın olanaksız olduğunu fark edince oradan az önce ayrıldım. Gerçi tayfalar pek sıkıntı çekiyormuş gibi görünmüyor. Devasa gemimi-

zin bir anda ve sonsuza dek deniz tarafından yutulmaması mucizelerin mucizesi gibi görünüyor bana. Sonsuzluğun kenarında, uçuruma doğru son adımı atmadan sürekli hareket etmeye mahkum edildiğimiz açıkça anlaşılıyor. Görüklerimden bin kat büyük olan dalgaların önünde ok gibi uçan bir martının rahatlığıyla süzülüyoruz; ve devasa dalgalar tepemizde derinlerden gelen, ama sadece basit tehditler savurabilen ve yok etmeleri yasaklanan iblisler gibi yükseliyor. Bu sık tekrarlanan kurtuluşları böyle bir etkiyi yaratabilecek tek bir doğal sebebe bağlıyorum. -Geminin güçlü bir dalganın ya da şiddetli bir ters dip akıntısının etkisinde olduğunu farzetmek zorundayım.

Kaptan'ın karşısına çıktım, hem de kendi kamarasında -ama, beklediğim gibi, bana hiç ilgi göstermedi. Görünüşünde dikkatsiz bir gözlemciye onun bir insandan fazlası ya da eksiği olduğunu gösterecek bir şey olmasa da - yine de ona karşı bir hayranlık duygusuyla karışık bastırılmaz bir huşu ve şaşkınlık duyuyorum. Boyu neredeyse benimki kadar; yani 170 cm. Biçimli bir gövdesi var, ama ne gürbüz, ne de çelimsiz. Fakat yüzüne hakim olan şey, ifadesinde -ki tuhaflık -yaşlılığın yoğun, muhteşem, heyecan verici kanıtı bu. Öyle mutlak, öyle uç noktada ki, içimde bir şeyleri kımıldatıyor -tarifsiz bir duygu. Alnı, pek kırışık olmasa da, sanki uzun yılların damgasını taşıyor. -Kır saçları geçmişin tutanakları ve daha da gri olan gözleri geleceğin kehanetleri. Kamaranın döşemesi tuhaf, kalın, demir kopçalı folyolarla, paslanıp çürüyen bilim aletleriyle ve artık kullanılmayan, unutulmuş haritalarla kaplıydı. Başını eğip ellerinin arasına almış, ateşli huzursuz gözlerle, anladığım kadarıyla bir görev mektubu olan ve her halükarda bir hükümdarın damgasını taşıyan bir mektubu okuyordu. Ambarda gördüğüm o ilk denizci gibi, yabancı bir dilin alçak sesle söylenen hırçın heceleriyle kendi kendine bir şeyler mırıldatıyordu ve yanı başımda olmasına karşın sesi sanki bana bir kilometre öteden geliyordu.

Gemi ve içindeki her şeyi yaşlılığın ruhu bürümüş. Tayfa geçmişe gömülü yüzyılların hayaletleri gibi öne arkaya süzülüyor. Gözlerinde hevesli ve rahatsız bir ifade var; ve parmakları savaş fenerlerinin vahşi ışığında bana dokununca içimi benzersiz bir his kaplıyor, her ne kadar yaşamım boyunca antikacılık yapmış ve Balbec, Tadmora ve Persepolis'teki yıkılmış sütunların gölgelerini, ruhum bir harabeye dönüşüne dek içmiş olsam da.

Etrafıma bakınca ilk korkularımdan utanıyorum. Daha önceki fırtına beni tepeden tırnağa titrettiyse, rüzgarla okyanusun savaşı karşısında, ki kasırga ve samyeli gibi kelimeler hakkında bir fikir vermekte yetersiz kalır, dehşetle do-

nakalmaz mıyım? Geminin civarı sonsuz gecenin karanlığıyla ve bir köpüksüz sular keşmekeşiyle çevrili; ama her iki tarafımızda yaklaşık birer fersahlık mesafede ara sıra hayal meyal, boş göğe evrenin surları gibi yükselen devasa buz duvarlar görüyorum.

Düşündüğüm gibi, geminin bir akıntıya kapıldığı ortaya çıktı; beyaz buzların arasında uluyarak ve çılgık atarak güneye doğru bir şelalenin olanca hızıyla gürleyerek ilerleyen bir dalgaya bu isim verilebilirse tabii.

Duyduğum dehşeti tasavvur etmek olanaksız olsa gerek. Yine de bu korkunç bölgenin gizemlerini çözme merakı umutsuzluğuma dahi baskın çıkıyor ve beni ölümün en iğrenç şekline bile razı ediyor. Heyecan verici bir bilgiye doğru hızla ilerlediğimiz açık - asla paylaşamayacak, ulaşılması yok olmak demek olan bir gizeme. Belki de bu akıntı bizi güney kutbuna götürmektedir. Böylesine çılgınca görünen bir varsayımın son derece muhtemel olduğunu itiraf etmeliyim.

Tayfa güverteyi huzursuz ve titrek adımlarla arşınıyor; ama yüzlerinde umutsuzluğun verdiği kayıtsızlıktan çok, umudun canlılığı var.

Bu arada rüzgar hâlâ kış tarafımızdan esiyor ve brandalarla yüklü olan gemi bazen denizin üstüne fırlıyor. - Ah, dehşetlerin en fecisi! Buzlar birden sağa ve sola doğru açılıyor ve baş döndürücü bir hızla dev, eşmerkezli çemberler çizerek duvarları karanlıkta ve uzaklıklardan kaybolan dev bir amfiteatrın çevresinde dönüyor. Ama kaderim üstüne düşünecek pek zamanım yok - çemberler hızla küçülüyor - girdabın içine delice atılıyor - ve gemi okyanusla fırtınanın kükremeleri, böğürtüleri ve gürlemeleri arasında titriyor, ah Tanrım! Ve - aşağı iniyor.

NOT: "Şişede Bulunan Not" ilk olarak 1831'de [1833] basıldı ve Mercator'un haritalarım ancak yıllar sonra inceleyebildim. Bu haritalarda okyanus (kuzey) Kutup Girdabı'na doğru dön aylık bir sürede akan ve oradan yeryüzünün derinliklerine inen hızlı bir akıntı olarak betimleniyor. Kutbun kendisiyse muazzam bir yüksekliğe sahip siyah bir kaya olarak gösterilmiş.